

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvr gensis

Continens Primordia Christianæ Religionis Per Boiariam Et Loca quædam vicina; Catalogum videlicet & ordinariam successionem Archiepiscoporum Salisburgensium, & Coëpiscoporum, Frisingensium, Ratisponensium, Patauiensium, ac Brixinensium

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

Litaerae Piligrini ad Benedictum PP. ordinis ac crismatis nomine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13553

Episcopi hac necessitate compulsi, sede illa deserta atque aliò translata, simul etiam Archiepiscopalem ipsius sedis desererent honorem. Modernis autem, nec multum retro elapsis temporibus vacante ab Apostolico Vicario Bauariorum regno, ARNO primus sanctæ Salzbürgensis Ecclesiæ subrogatur Archiepiscopus. Hæc testatur annosa memorialis sacri scrinij historia. Modo autem mortalibus propitiante Christo ab hostibus sanctæ Lauriacensis Ecclesiæ quiete, & inhabitandi securitate concessa, non alibi, quam ibidem fraternitatis tuæ Cathedra oportet haberi. Quapropter reintronizamus te eidem Ecclesiæ sanctorum Patrum videlicet prædecessorum nostrorum, sed & beatæ memoriæ Domini LEONIS Papæ, à quo Excellentia tua pallio & priuilegio donata est, sanctiones atque statuta exequentes, ac sæpè dictam sanctam Lauriacensem Ecclesiam potestate & vice beati PETRI Apostolorum Principis absoluius & Archiepiscopatum & in culmen Metropolitanum sublimamus, & priuilegia nobis transmissa manu propria munimus & corroboramus, ac ratâ esse firmamus, denuoque tibi pallium cum præsentis præcepto secundum usum prius concessum, successoribusque tuis perpetim tenendum tradimus. Hisque ex amussi ita ad iusticiam reintegratis, decreuimus rixas vestras, & dissensiones præfata ex causa deriuitas dirimere, atque in fraternum amorem vos reconciliare, sic ut vtrique vestrorum modo susceptus seruetur pallij honor illæsus, hortantes quatenus Apostolicè instituti, amodo non in contentione & æmulatione maneatis. Constat quidem quod canonicè singulis prouinciis singuli ordinantur Metropolitanî, proinde distribuere, atque determinare ita vobis parochias, bonum & pacificum æstimamus vt diuisis duabus Noricæ regionis prouinciis, Heroldo Archiepiscopo Occidentalis Pannoniæ cura committatur & custodia; tibi autem successoribusque tuis, propter emeritam sanctæ Lauriacensis Ecclesiæ cui iure iuniorum reuerentia assurgit in benedictionis & sedis ordine Prælati atque Præpositi prouidentiam Orientalis Pannoniæ, regionemque Auarorum atque Maraharorum sed & Schlarorum, qui modo Christiani, vel adhuc per baptismum Christo lucrandi sunt, circumquaque manentium credimus, nostramque Apostolicam vicem in illis partibus prædicandi, & pro arbitrio vestro vbi opus est Episcopos constituendi, omniaque disponere atque ordinare tali autoritate atque potestate delegamus, ac si ipsi præsentibus affuissemus. Quod si iam dictus Heroldus Archiepiscopus deinceps suorum uel quispiam successorum minime diffinito limite contentus, sed interdiciam atque à sua potestate separatam Dioccesin repetere peruacaciter conatur, nec à prohibita contentione schismate per istas nostras Apostolicas traditiones atque determinationes compefcitur: Ipse etiam pie concessa dignitatis munificentia penitus priuetur, atque secundum ius pristinum, superior Pannonia continuetur inferiori, atque tuæ tuorumque successorum ambe perpetualiter subiaceant ditioni. Illubescences autem assensumque præbentes istis nostris saluberrimis decretis, benedicimus & Catholicos approbamus, resistentes verò atque infirmare, vel omninò pervertere contententes anathemate maranatha sanctæ Trinitatis districtè percutimus, & Apostolica sententia, qua multati Anania & Saphira expirauerunt, damnamus, & cum blasphematoribus sancti Spiritus sempiternis cruciatibus puniendos destinamus.

Littera Pilgrini ad Benedictum P. P. ordinis ac crismatis nomine.

ORDINIS ac nominis carismate prerogato sanctæ Romanæ sedis vniuersali BENEDICTO Pontifici PILGRIMVS sanctæ Lauriacensis Ecclesiæ humilis seruator. Fidelitatem precum, deuotumque seruitium. Notum fieri dignetur vobis summe sacerdotum Præsul, quod super omne animi mei desiderium nunc delectarer, & Apostolorum visitare limina, vestraq; optabili perfrui præsentia, & ea facie ad faciem, quæ literis & inter nuntiorum committo iudiciis, Sanctissimæ paternitati vestræ coram rationari, nisi quod à Neophita Vngarorum gente hucire prohibeor, apud quam fœdere pacto sub occasione pacis fiduciam sumpsimus operam exercere prædicationis. Cuius enim terror gentis ex longo tempore etiam aliarum prouinciarum, Prædicatoribus meæ diœcesis hætenus aditum clausit, ad quas nihilominus præsentis oportunitas temporis ire me vocauit. Quibus DEVS omnipotens quoniam solita sua pietate semper dispersa congregat, aperire dignatus est ianuam cordis sui diu clausam, vt discisso velamine duritiæ suæ, deponitque ferina crudelitate, leni iugo Domini colla summittant. A qua ergo præfatâ Vngarorum gente multis precibus ipse inuitabar venire, aut missos meos in opus Euangelij illuc dirigere. Ad quos dum transmitterem satis idoneos viros ex Monachis Canonicosque Presbyteros, atque de singulis Ecclesiasticis gradibus Clericos & vita omnique conuersatione illorum sic ordinata, quemadmodum in gestis Anglorum didici, tantum diuina gratia fructum statim ministravit, vt ex eisdem nobilioribus Vngaris vtriusque sexus Catholica fide imbutos, atque sacro lauacro ablutos circiter quinque millia CHRISTO lucrarentur. Christiani autem quorum maior pars populi est, qui ex omni parte mundi illuc tracti sunt captiui, quibus nunquam soboles suas licuit nisi furtiue Domino consecrare, modo certatim nullo obstante timore offerunt eos baptizare, & gratulantur omnes tanquam de peregrinatione sua in patriam reducti, quod Christiano more oratoria audent construere, & licentia percepta linguam ligatam in laudem Saluatoris præsumunt soluere. Ipsi enim mira omnipotentis DEI operante clementia quorum licet adhuc gentilitate sint quidam detenti, nullum tamen ex illorum subditis vetant baptizari, nec sacerdotibus inuident, quocumque liber proficisci. Sed ita concordēs sunt pagani cum Christianis, tantamque ad inuicem habent familiaritatem: vt illic videatur Isaia impleri propheta. *Lupus & agnus pascentur simul. Leo & bos comedens paleas.* Factum est ergo, vt penè euncta Vngarorum natio sit prona ad percipiendum fidem sanctam, sed & aliæ Schlauiorum prouinciæ ad credendum promptæ. Et est ibi messis quidem multa, operarij autem pauci. Inde quoque visum est iam necessarium esse, quatenus sanctitas vestra illic iubeat aliquos ordinari Episcopos, quia & quondam Romanorum Gepidarumque tempore proprios VII. antistites eadem Orientalis Pannonia habuit & Messia meæ sanctæ Lauriacensi, cui ego indignus ministro Ecclesiæ subiectos, quorum etiam quatuor vsque dum Vngari regnum Bauariorum inuaserunt, sicut præsentem cognitum est etati in Marauia manserunt. Quod nimium graue ac valde onerosum est mihi, & tot mei Pontificij parrochias solus prædicando circumeam, quibus necessitate & adiutorij inopia cogor nunquam meam subtrahere præsentiam. Ecce Dominorum amatissime huiusmodi Ecclesiasticis mancipatus officiis, detineor, & ne fecissem moram sapè dictæ gentis conuersioni, ire & prosterni ad vestra sanctissima vestigia distuli. Legatos autem meos præsentium scilicet portitores ad vestram destinavi serenitatem, quos audire dignetur quæso clementia vestra, & eorum meisque mixtim precibus præbere assensum, quatenus pallium, insulamque ponti-

pontificalem, quod speciale munus honoris ab hac sede tantum dirigitur Metropolitanis: quod etiam mei prædecessores, à gloriosis huius principalis Cathedralæ Primatibus accipere soliti erant; mihi verò hoc ipsum benigno animo per illos dirigere dignetur, pariterq; etiam priuilegia Apostolicæ authoritatis meæ Ecclesiæ per eosdē missos meos vestris præsentata sacris obtutibus more prædecessorū vestrorum roborari supplico & cōfirmari, vt hac Apostolica sanctione & benedictione munitus, mihi commissi populi gubernationē canonicè exequi valeam, & vestris in die iudicij rationibus imputetur, quod in illis finibus ex paganis noua Ecclesia Domino lucratur. Quondam variæ ac peruersæ hæreticorum sectæ timendæ sunt, quos sæpe contigit deprehendi alios, quibus præfunt errore suo corrumpere, quos agnitione Orthodoxe veritatis debuerant illustrare, vt hæc tam pestifera de me amputetur suspicio, solempne symbolum Catholicæ fidei, quam ipse teneo ac doceo, vestro Apostolatui profitendum salubre censeo.

Confiteor & credo sanctam atque ineffabilem Trinitatem, Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum, vnum DEVM naturaliter esse. Vnius substantiæ, vnius naturæ: vnius Maiestatis & virtutis, & Patrem quidem non genitum, non factum, sed ingenitum profiteor, fons ergo & origo ipse est totius Trinitatis. Pater namque ineffabili substantia filium genuit, nec tamen aliud, quam quod ipse est genuit, DEVS DEVM, lux lucem, Filium quoque de substantia Patris sine initio natum ante sæcula, nec tamen factum fateor. Igitur non sicut filius à Patre, ita pater à filio est, quia non pater à filio, sed filius à patre generationem accepit, filius ergo DEVS de patre, pater autem DEVS, sed DEVS non de filio: si enim fuit pater semper habuit filium, cuius pater esset DEVS, & ob hoc filium de patre natum sine initio confiteor. Spiritum enim Sanctum, qui est tertia in Trinitate persona, vnum atque æqualem cum DEO patre & filio credo esse DEVM, vnius substantiæ, vnius quoque naturæ, nec tamen genitum vel creatum, sed à patre, filioque procedentem amborum esse spiritum. Nec enim procedit de patre in filium, nec de filio tantum procedit ad sanctificandam creaturam, sed ab vtrisque procedere monstratur, quia caritas, siue sanctitas amborum esse cognoscitur, & nec patris tantum, nec filij tantum, sed similiter patris & filij spiritus DEI. In relatiuis verò personarum nominibus pater ad filium, filius ad patrem, spiritus Sanctus ad vtrisque refertur. Quæ cum relatiuè tres personæ dicantur, vna tamen natura vel substantia creditur. Nec sicut tres personas, ita tres substantias prædico, sed vnam substantiam, tres autem personas. Quod enim pater est, non ad alium, sed ad filium, & quod filius est, non ad se, sed ad patrem est, similiter spiritus sanctus non ad se, sed ad patrem & filium relatiuè refertur in eo, quod spiritus patris & filij prædicatur. In hac ergo ianctâ Trinitate tres personas vnum DEVM confiteor. Ergo non ipsum qui pater est, dico etiam filium vel spiritum sanctum, nec ipsum filium patrem aut spiritum sanctum fateor, vel eum qui est spiritus sanctus patrem vel filium dicere valeo, sed quod pater est, hoc filium esse, hoc esse spiritum sanctum, sine vlla ambiguitate pronuncio. Personas enim distinguo, non naturam Deitatis separo. Tres ergo illas vnius atque inseparabilis naturæ personas sicut non confundo, ita separabiles nullatenus prædico cum nulla ante aliam, nulla post aliam, nulla sine alia vel extitisse, vel quippiam operasse aliquando credatur, inseparabiles enim inveniuntur in eo quod sunt & in eo quod faciunt. Habet enim pater æternitatem sine natiuitate, filius æternitatem cum natiuitate, spiritus verò sanctus æternitatem processionis à patre & filio sine natiuitate. De his ergo tribus personis sola filij persona hominem

verum

verum sine peccato pro liberatione generis humani ex *MARIA* virgine nouo ordine nouaque natiuitate sumpsit. Nouo ordine, quia inuisibilis in diuinitate, Visibilis monstratur in carne; noua autem natiuitate est genitus, quia incorrupta virginitas & virilem coitum nesciuit, & facunda per Spiritum sanctum carnis materiam ministravit. *DEI* enim filius non personam hominis accepit, sed naturam. Naturam enim nostram in vnitatem suae personae assumpsit, & idcirco filius *DEI* & filius hominis vnus est Christus. In eo namque quod filius est *DEI*, aequalis est patri, & in eo quod filius est hominis, minor est patre. Qui etiam ex quo homo est, pro delictis nostris passionem sustinuit, morti que addictus & cruci veram carnem mortem accepit. Tertia quoque die virtute propria suscitatus de sepulchro. Hoc ergo Exemplo capitis nostri in hac carne, qua nunc sum & moueor, resurrecturum me credo. Idem autem Dominus & Saluator noster peracto resurrectionis suae triumpho paternam sedem repetijt, à qua per diuinitatem nunquam recessit. Inde in finem seculorum venturus iudicabit viuos & mortuos, reddetque singulis prout gessit quisque in corpore, siue bonum siue malum. Ecclesiam sane Catholicam pretio sui sanguinis redemptam cum eo credo in perpetuo regnaturam. Credo & confiteor vnum baptisma in remissionem omnium peccatorum. Hanc ergo fidem professionis meae inuiolatam me retinere, & ab ea nunquam deuiare promitto.

Qualiter ergo ex praelibata fide idiotas erudire debeam, & ipse in suscepta nouitiorum Ecclesia conuersari rescripto paternitatis vestrae cautus flagito, vt merear edoceri. Memetipsum enim iterum iterumque sanctitatis vestrae fidei precibusque subnixae commendo. Dignam autem vestrae sublimitatis memoriam, quam tota per orbem frequentat Ecclesia, ego cum omnibus mihi subditis votis & orationibus celebrare non desisto, quidquid etiam humani seruitij, quod vestram deceat magnitudinem, ex me conferri possit, totum & ex toto pro libitu voluntatis vestrae liberaliter expendere, pater dilectissime, satago.

Sequuntur quaedam Diplomata quorum D. Hundius sub Pilgrino Episcopo mentionem facit.

I.

IN nomine sanctae & indiuiduae Trinitatis. Otto diuinam fauente clementia Imperator Augustus. Si de rebus à Deo nobis collatis Ecclesijs Dei quiddam conferimus beneficij, & petitiones seruorum Dei ad effectum perducimus, id nobis & ad temporalem vitam transigendam, & ad aeternam feliciter obtinendam liquidò credimus. Quapropter eomperiat omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet & futurorum industria, qualiter vir venerabilis, dilectus ac fidelis noster, Pilgrinus, sanctae Laureacen. ecclesiae Pontifex, serenitatis nostrae magnificentiam adiit, intimando, Antecessorem suum Adalbertum pia recordationis Episcopum quandam partem Theolonei in Patauiâ ciuitate à beatae memoriae Domino & genitore nostro, Ottone Imperatore Augusto, in beneficium usque ad obitum vitae suae tenere, & ut & ipse, ob restaurationem destructae Ecclesiae sancti Stephani prothomartyris Christi, eandem partem praedicti Thelonij, nostrae largitatis munificentiam, in proprium possideret, omnimodis implorauit. Vnde diuino amore succensi, petitioni illius aurem, pietatis nostrae libenti animo accomodantes, non solum deuotae & assiduae suae seruitutis memores, sed & continuam dilecti & fidelis nostri Wiligisi Archiepiscopi in-

seruens